

Sisäministeriö

Dnro L2024-64

1(2)

10.12.2024

rajavartiolaitos@raja.fi

Lausuntopyyntönnö: VN/1108/2023 ja VN/1108/2023-SM-3

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI RIKOSTORJUNNASTA RAJAVARTIOLAITOKSESSA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Sisäministeriö on pyytänyt Suomen Asianajajaliitolta (jäljempänä ”Asianajajaliitto”) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Yhtenä Asianajajaliiton sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Asianajajaliiton oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Asianajajaliitto pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia. Pyydettyinä lausuntona Asianajajaliitto esittää seuraavaa.

Asianajajaliitto kannattaa esitystä niiltä osin kuin esityksessä ehdotetaan, että Rajavartiolaitos saisi toimivaltuuden estää ja selvittää rajavalvonnan, Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan tai Rajavartiolaitokselle säädetyn valvontatehtävän suorittamisen yhteydessä ihmiskaupparikoksia ilman liityntää laittoman maahantulon järjestämiseen. Asianajajaliitto pitää Lain rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa 4 §:n muuttamista lisäämällä 3 a kohta jopa toivottavana, jotta Suomi täyttää sekä kansallisesta että kansainvälisestä oikeudesta johtuvat veloitteet puuttua tehokkaasti ihmiskaupparikoksiin.

Edelleen Asianajajaliitto kannattaa esitystä niiltä osin kuin esityksessä ehdotetaan, että Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluviin rikoksiin ehdotetaan lisättäväksi rajavalvonnan, Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan tai Rajavartiolaitokselle säädetyn valvontatehtävän suorittamisen yhteydessä havaittu rahanpesu tai rahanpesurikkomus silloin, kun epäillyn rikoksen esirikos on Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluva rikos taikka kätkemisrikoksenesirikos eli varkaus-, kavallus-, ryöstö-, kiristys-, petos-, kiskonta- tai maksuvälinepetosrikos.

Salaisten pakkokeinojen osalta esityksellä laajennetaan Rajavartiolaitoksen toimivaltasäännöksiä merkittävästi. Toisaalta toimivaltuudet eivät ole sisällöllisesti laajempia kuin muiden esitutkintaviranomaisten vastaavat toimivaltuudet. Asianajajaliitto pitää tärkeänä, että salaisia tiedonhankintakeinoja koskeva lainsäädäntö on yhdenmukaista ja perus- ja ihmisoikeusnäkökulmat huomioivaa. Kun Rajavartiolaitoksen toimivaltuudet laajenevat olennaisesti perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta kriittisellä alueella, tulee Rajavartiolaitoksen henkilökunnalle tarjota riittävästi koulutusta aiheesta. Toimivaltuuksien laajennus on huomattava, vaikkakin yhtenevä muiden esitutkintaviranomaisten kanssa.

Selkeyden vuoksi kaikista salaisten pakkokeinojen toimivaltuuksista sekä edellytyksistä tulisi säätää ensisijaisesti pakkokeinolaissa lainkäytön yhtenäisyyden vuoksi.

Pakkokeinojen käytön valvonta on lisäksi, vuosittaista kertomusta lukuun ottamatta, uskottu pakkokeinoja käyttävälle viranomaiselle itselleen. Asianajajaliitto kehottaa harkitsemaan tehokkaan jälkivalvonnan keinoja kansalaisten perusoikeuksien ja viranomaistoiminnan luottamuksen turvaamiseksi ja väärinkäytösten estämiseksi.

Helsingissä 10. päivänä joulukuuta 2024

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Niko Jakobsson
Pääsihteeri

LAATI

Asianajaja Hanna-Maria Seppä, Helsinki

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu rikosprosessioikeuden asiantuntijaryhmässä.